

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบทดลองโดยนำหลักการสร้างศรัทธาตามแนวพุทธวิธี มาสร้างแผนการสอนและแบบสอบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมและทดลองสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้เพื่อการศึกษา ประกอบด้วย

1. แผนการสอน

- ก) แผนการสอนปกติของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ข) แผนการสอนโดยการสร้างศรัทธาตามแนวพุทธวิธี

2. แบบสอบวัดความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรม

ดังมีรายละเอียดและขั้นตอนในการสร้างศรัทธาตามลำดับขั้นดังนี้

ก. ขั้นเตรียมการ

1. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดรวบยอด จริยศึกษา การสร้างศรัทธาตามแนวพุทธวิธี จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คู่มือการสอนจริยธรรม หนังสือ บทความรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาการสร้างแบบสอบวัดความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรม จากงานวิจัยของบุบผา เรืองรอง

ข. ขั้นจัดทำ

แผนการสอนการสร้างศรัทธาตามแนวพุทธวิธี ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการสร้างศรัทธาตามแนวพุทธวิธีของ สุนัน อมรวิวัฒน์ เป็นทฤษฎีพื้นฐานการวิจัยดังนี้

1. ขั้นนำ

1.1 ครูใช้ช่วง เวลาหนึ่งก่อนเริ่มทดลองสอนในการเตรียมตัวครู เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ครูแสดงความรัก ความเมตตาต่อนักเรียนอย่างจริงใจ

1.2 ก่อนเริ่มบทเรียนแต่ละครั้ง ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในชั้นเรียน ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน และ ระวังใจให้นักเรียนเห็นความสำคัญของบทเรียน เช่น จัดห้องเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบ จัดป้ายนิเทศตรงกับเนื้อหา

1.3 ครูเสนอสถานการณ์ สถานการณ์จำลอง ปัญหา หรือกรณีตัวอย่าง พร้อมทั้งแนะนำหลักการที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหลาย ๆ ทาง

2. ขั้นสอน

นักเรียนนำเสนอสถานการณ์ สถานการณ์จำลอง ปัญหา หรือกรณีตัวอย่าง และหลักการในการแก้ปัญหา มาฝึกทักษะการคิด และการปฏิบัติในกระบวนการการเผชิญสถานการณ์ดังนี้

2.1 ฝึกทักษะแสวงหาและรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ

2.2 นักเรียนฝึกการสรุปประเด็นสำคัญ เพื่อประเมินค่าแนวทางการแก้ปัญหาว่า ทางใดดีที่สุด โดยใช้วิธีคิด 3 วิธีคือ

คิดอย่างสัมพันธ์

คิดโดยหาเหตุผล

คิดจำแนกแยกแยะ (ถูก-ผิด, ดี-ชั่ว)

2.3 ฝึกทักษะการเลือกและตัดสินใจ โดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และคิดทดสอบด้วยเหตุผลจนมั่นใจว่าเป็นทางเลือกที่ถูกต้อง

2.4 นักเรียนลงมือปฏิบัติทั้งใน เวลาเรียนและนอกเวลาเรียน โดยมีครูสังเกตและแนะนำ

3. ขั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนสรุปผลของการปฏิบัติตามทางเลือกนั้น และให้นักเรียนแสดงออกด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น พูด เขียน แสดงออกทางศิลปะ ดนตรี ฯลฯ เพื่อแสดงความมั่นใจว่าธรรมชาติที่เรียนในบทเรียนมีความเป็นไปได้อย่างมีคุณค่า และปฏิบัติได้ผลจริง

3.2 ครูสรุปบทเรียน

3.3 วัดและประเมินความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรม

1. แผนการสอนการสร้างศรัทธาตามแนวพุทธวิธี ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้คือ

1.1 ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกเรื่องจริยธรรมในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริม ลักษณะนิสัยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยพิจารณาเรื่องที่มีผลต่อการปฏิบัติของนักเรียนในระยะสั้น ซึ่งมี 5 เรื่องคือ

ความมีระเบียบวินัย

การตรงต่อเวลา

การทำใจให้สงบ มีสมาธิ

การรู้จักความพอดี

ความอดทน อดกลั้น

1.2 สร้างแผนการสอน การสร้างศรัทธาตามแนวพุทธวิธี ซึ่งมีองค์ประกอบของแผนการสอนดังนี้

ความคิดรวบยอด

จุดประสงค์

เนื้อหา

กิจกรรม

สื่อการเรียน

การวัดผล

1.3 นำแผนการสอนการสร้างศรัทธาตามแนวพุทธวิธีไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน พิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2. แบบสอบวัดความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเป็นข้อ ๆ ดังนี้

2.1 ศึกษาเนื้อหาของบทเรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2.2 สร้างแบบสอบวัดความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรม 65 ข้อ ตามเนื้อหาที่กำหนด ในข้อที่ตอบถูกเป็น 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดเป็น 0 (ศูนย์) โดยมีลักษณะของแบบสอบดังนี้

- 1) แบบสอบจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนทางซ้ายมือและส่วนทางขวามือ
- 2) ทางซ้ายมือประกอบด้วยภาพการ์ตูน 3 ภาพ ทางขวามือประกอบด้วยภาพการ์ตูน 4 ภาพ
- 3) แต่ละช่องมีภาพการ์ตูน และข้อความอธิบายการกระทำของการ์ตูน
- 4) ภาพการ์ตูนทางซ้ายมือทั้ง 4 ภาพ จะแสดงพฤติกรรมทางจริยธรรม เรื่อง เดียวกัน
- 5) ภาพการ์ตูนทางขวามือมี 1 ใน 4 ภาพ ที่แสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมตรงกับภาพทางซ้ายมือ

2.3 นำแบบสอบวัดความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมทั้ง 65 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน พิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

ค. ขั้นตอนการใช้เครื่องมือ

1. นำแบบสอบวัดความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรม ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 60 คน

2. ตรวจสอบและวิเคราะห์แบบสอบถามวัดความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรม โดยใช้เทคนิค 50 % เพื่อคำนวณหาค่าระดับความยาก อำนาจจำแนก ผู้วิจัยเลือกได้ข้อสอบคุณภาพละ 8 ข้อ รวม 5 คุณธรรม ได้ข้อสอบ 40 ข้อ โดยมีคุณภาพของข้อสอบในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความยาก และอำนาจจำแนกของแบบสอบ

แบบสอบ	ค่าระดับความยาก	อำนาจจำแนก
การทำใจให้สงบ มีสมาธิ	0.45-0.65	0.37-0.63
ความมีระเบียบวินัย	0.40-0.80	0.40-0.70
การตรงต่อเวลา	0.57-0.83	0.20-0.53
ความอดทน อดกลั้น	0.43-0.80	0.40-0.60
การรู้จักความพอดี	0.53-0.77	0.37-0.62

3. นำแบบสอบถามวัดความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมทั้ง 40 ข้อไปทดสอบหาความเที่ยงโดยใช้สูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson 20) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.88

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีการศึกษา 2526 ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน รวมตัวอย่างประชากร 60 คน เลือกจากห้องเรียนที่มีค่ามัธยฐาน เลขคณิต และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการเรียน

ทฤษฎีในภาคต้นใกล้เคียงกัน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นความรู้ใกล้เคียงกัน ดังแสดง
ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเรียนทฤษฎีในภาคต้น ของตัวอย่างประชากร

นักเรียน	\bar{X}	S.D.	t
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3	21.70	3.71	1.54
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4	19.97	4.65	

ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีจับฉลาก ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3/3 ทดลองสอนโดยวิธีสร้างศรัทธา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 ทดลองสอน
โดยใช้แผนการสอนปกติของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. ช่วงเวลาที่ใช้ทดสอบ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบวัดความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมระหว่าง
วันจันทร์ที่ 16 ธันวาคม 2526 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 19 ธันวาคม 2526 โดยผู้วิจัยพยายาม
เลือกช่วงเวลาระหว่าง 8.30-10.00 น. เพื่อควบคุมตัวแปรในช่วงเวลาที่ต่างกันโดย
ทดสอบครั้งละ 20 ข้อ

ข. วิธีดำเนินการทดสอบ

ขั้นตอนในการทดสอบ มีดังนี้

- 1) ผู้วิจัยแจกแบบทดสอบและกระดาษคำตอบ
- 2) ผู้วิจัยให้นักเรียน เปิดภาพการ์ดหน้าตัวอย่าง
- 3) ผู้วิจัยอ่านการกระทำของการ์ตูนทางภาพซ้ายมือทั้ง 3 ภาพ

- 4) ผู้วิจัยซักถามนักเรียน สรุปคุณธรรมของการ์ตูนทางซ้ายมือ ซึ่งมีคุณธรรมเดียวกัน
- 5) ผู้วิจัยอ่านการกระทำของการ์ตูนทางขวามือทั้ง 4 ภาพ ให้นักเรียนเลือกภาพการ์ตูนที่มีคุณธรรมตรงกับภาพซ้ายมือทั้ง 3 ภาพ
- 6) เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้ว ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องใส่ในกระดาษคำตอบ
- 7) ผู้วิจัยทำการทดสอบโดยผู้วิจัยอ่านแบบสอบให้ฟังทีละข้อ เพื่อควบคุมตัวแปรด้านความสามารถในการอ่านของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ก. นำคำตอบจากแบบทดสอบมาให้คะแนน โดยให้ข้อที่ตอบถูกเป็น 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดเป็น 0 (ศูนย์)
- ข. เปรียบเทียบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมหลังทำการสอนของกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสร้างศรัทธากับกลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนการสอนปกติ โดยการทดสอบค่าที (t-test)
- ค. เปรียบเทียบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมของกลุ่มที่เรียน โดยใช้แผนการสอนปกติระหว่างก่อนทำการสอน และหลังทำการสอน โดยการทดสอบค่าที (t-test)
- ง. เปรียบเทียบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมของกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสร้างศรัทธา ระหว่างก่อนทำการสอน และหลังทำการสอนโดยการทดสอบค่าที (t-test)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย